

kompromiss, lai apmierinātu visas iesaistītās puses. To tad vairs nevar uzskatīt par kopējo lauksaimniecības politiku, bet gan par attīstības atlikšanu laikā uz priekšu.

– Tomēr kopumā KLP Stratēģiskais plāns it kā ir gatavs...

– Ir, bet EK to vēl nav apstiprinājusi. Cik man zināms, sarunas par šā plāna objektiem joprojām turpinās sabiedriskajās, tostarp lauksaimnieku, organizācijās, kas nejutās līdz galam sadzirdētas. Arī Latvijā. Bet tagad šīs sarunas jau turpinās lielajās ES organizācijās Briselē.

Runājot ar Latvijas lauksaimnieku organizācijām, nepārprotami skaidrs, ka mūsu zemnieku viedoklis nav līdz galam uzklaušīts šā plāna mērķu formulējumā ietvaros. Viņi pārstāv viedokli, ka pašreizējais stratēģiskais plāns vairāk ir resursu sadales kompromisa, nevis mērķtiecīga plānojuma rezultāts.

Jāņem vērā, ka Latvija ar savu lauksaimniecības produkciju nav tirgū unikāla, esam tikai vieni no potenciālajiem tās piegādātājiem. Un katram šim piegādātājam savā valstī ir unikāla ražošanas un atbalsta struktūra. Visu parādīs ārējās tirdzniecības rezultāti – vai mēs arī jaunā stratēģiskā plāna ietvaros spēsim konkurētspējīgā veidā nodrošināt savas produkcijas realizāciju, kas vainagosies zemniekiem rentablā bilancē. Ja būsim zaudējuši savu konkurētspēju attiecībā pret citiem reģioniem, mūsu iekšējie strīdi par to, kurš kaut ko saņēmis vairāk vai mazāk atbalsta veidā, neko vairs nemainīs. Tāpēc mums ir svarīgi saglabāt ārējo konkurētspēju, lai varētu turpināt lepoties, piemēram, ar tādiem graudu eksporta apjomiem kā līdz šim.

– LATRAPs ir iniciators un autors šobrīd jau tapšanas stadijā esošās zirņu pārstrādes rūpnīcas izveidei Jelgavā. Vai šī rūpnīca būtu uzskatāma par LATRAPs sastāvdaļu vai tomēr ir jau gluži patstāvīgs projekts?

– Zināmā mērā – gan tā, gan nē. Zirņu proteīna ražošanas projekts ir lielisks piemērs tam, ka LATRAPs nestāv uz vietas, bet spertālejošus soļus, domājot par to, kā veidot rītdienas lauksaimniecības vidi. Jebkurš no investīciju projektiem, kura kapitālietilpība mērāma teju simts miljonu eiro apmērā un kas šādu inovāciju un investīciju izvietojumā ir pirmais precedents Austrumeiropā, uzskatāms par lielu izaicinājumu. Bet vienlaikus tas ir milzīgu jaunu iespēju projekts zemniekiem. Domāju, šāda rūpnīca reģionā parādītos jebkurā gadījumā, un tika pielikts ne mazums pūļu, lai tā atrastos vistuvāk Latvijas zemniekiem.

LATRAPs, kas ir šā projekta līderības turētāja, ir pieņemti visi lēmumi, lai uzsāktu rūpnīcas projekta realizāciju, un šobrīd tas

arī aktīvi, intensīvi notiek – ir pabeigta zemes jautājuma sakārtošana, notiek tehniskā projektēšana, pārrunas un vienošanās ar tehnoloģiju piegādātājiem, investīciju partneriem ne tikai Latvijā, bet arī ārpus tās. Priecē, ka interese un atbalsts no investoru puses ir liels, tostarp tādu, kas līdz ar investīcijām projektā var ienest arī vajadzīgās kompetences, zināšanas, tirgus jaudu, kas ir ļoti nepieciešams. Taču jāuzsver, ka zirņu pārstrādes rūpnīca ir un paliks Latvijas uzņēmums ar vairāk nekā 50% kontrolpaketi.

Patlaban rūpnīcas pabeigšana tiek plānota uz 2023. gada beigām vai 2024. gada sākumu.

– Kā plānojat sadarboties ar potenciālajiem zirņu audzētājiem? Agro Topa februāra numurā bija publicēts lielāko pākšaugu audzētāju tops, bet saņēmām komentāru, ka drīzāk vajadzētu publicēt nevis hektāru, bet iegūtās ražas apjomus, kas nekādi dižie nav.

– Zināmā mērā tas ir loģiski, jo – ja īsti nav pieprasījuma, nav arī piedāvājuma. Zirņu projekta gadījumā, protams, arī radās jautājums par to, vai pietiekamā daudzumā būs pieejama izejviela. Respektīvi, kam tad jābūt

realizācija. Paraleli tam laikā gaitā ir identificētas un atbalstītas papildvajadzības, piemēram, tehnikas parks, dīzeļdegvielas piegāde, sējumu apdrošināšana, loģistika. Tāpat rasta iespēja radīt pievienoto vērtību izaudzētajai produkcijai – izveidota iesalnīca, kas uz alus miežu bāzes ražo iesalu.

Es LATRAPs uztveru kā vairāk nekā tūkstotim zemnieku caur vienādām akcijām piederošu uzņēmumu (patlaban kooperatīvā ir 1128 biedri – Red.). Un iespēja palīdzēt akcionāriem, LATRAPs biedriem, viņu biznesa problēmu risināšanā ir nevis uzņēmuma stratēģija, bet absolūta iekšēja eksistenciāla nepieciešamība, kas vijas cauri jebkuriem lēmumiem un attīstības plāniem. Biedru interese ir primāras, vienmēr tiek izsvērts, kāds no tā vai cita lēmuma būs labums biedriem. Un tikai paši biedri var pateikt, ko viņi sagaida no kooperatīva, veicot savus ikdienas darījumus, kādas līgumattiecības vēlas ar to uzturēt un kas ir tā kopējā vērtība, ko viņi vēlas izveidot savā kooperatīvā par labu nākotnei. Vadība, protams, var nākt ar saviem piedāvājumiem, bet lēmums jāpieņem biedriem, savstarpēji vienojoties. Ja līdz šim starp bied-

TIEŠI LATVIJA IR TĀ VIETA, KUR KATRAM LATVIETIM IR DOTA IESPĒJA IZMĒĢINĀT SAVUS SPĒKUS, ZINĀŠANAS UN PRASMES. PAŠREIZĒJOS TIRGUS EKONOMIKAS APSTĀKĻUS NEVIENA CITA VALSTS NEGAIDA PIE SEVIS LATVIEŠU INVESTORUS ATPLESTĀM ROKĀM.

vispirms – zirņiem vai zirņu pārstrādes iespējai? Es pats pēc savas pieredzes pārstāvu pozīciju, ka biznesa virzītājspēks ir pieprasījums, nevis piedāvājums. Nevar aicināt zemniekus masveidā audzēt zirņus, ja pagaidām tos īsti nav kur likt. Katrs zemnieks jau riskē ar savu personisko labklājību, izvēloties audzēt to vai citu kultūru. Situācija mainīsies, kad tirgū būs stabils, maksātspējīgs izejvielas patēriņa punkts tepat Latvijā, kas spēš piedāvāt lauksaimniekiem rentabla biznesa iespējas, audzējot pākšaugus – potenciāli ļoti spēcīgu augkopības kultūru. Katrā ziņā zirņu audzēšanas veicināšanas programma ir LATRAPs rokās. Kad sāksim savus biedrus un citus lauksaimniekus aicināt audzēt zirņus, pupas, mūsu rokās būs pārlicinoši argumenti – gan agrotehniskie, gan ekonomiskie.

– Kādi ir galvenie virzieni, kuros LATRAPs šobrīd strādā?

– Primārā darbības nozare ir savu biedru biznesa pamatvajadzību apmierināšana – izejmateriālu sagāde, gatavās graudu produkcijas pieņemšana, uzglabāšana, apstrāde un

riem nepastāvētu šāda sadarbība, LATRAPs nebūtu tāds, kā šobrīd ir.

Vienmēr tirgū var pastāvēt un pastāv izdevīgāki darījumi, nekā spēj piedāvāt kooperatīvs, bet jāprot saskatīt atšķirību starp īstermiņa un ilgtermiņa labumu. Un vēl jāpatur prātā – ja nebūtu LATRAPs, tirgū arī nebūtu alternatīvu piedāvājumu. Turklāt LATRAPs nekad nav piedalījies un nepiedalīsies nekādās sarunās ar citiem tirgus dalībniekiem par iespējamo tirgus pārdali – vai tas būtu Latvijas, Baltijas vai kādā citā mērogā. Tādējādi mūsu piedāvājums vienmēr pirmām kārtām izriet no tā, kādi ir labākie nosacījumi, ko ārpus minētajām sarunām varam piedāvāt saviem biedriem, un otrkārt – mēs savā tirgus piedāvājumā vienmēr apzināmies, ka operējam ar mūsu biedru visa gada ienākumiem, tāpēc izvēlēsimies salīdzinoši nelielu risku, piedaloties augsta līmeņa spekulācijās, kur varam gan vinnēt, gan zaudēt. Mūsu risku apetīte ir zema, un tas arī nosaka to cenu, ko varam piedāvāt. Bet pats fakts, ka tāds LATRAPs tirgū vispār ir, zināmā mērā nosaka kopējā tirgus piedāvājuma kvalitāti.